

**Формування системи вправ з навчання наукового мовлення
іноземних студентів довузівського етапу**

Янушевська І.Б.

*викладач Центру підготовки іноземних громадян
Запорізького державного медичного університету
м. Запоріжжя, Україна*

Основною метою мовної підготовки іноземних студентів є формування навичок і вмінь професійного спілкування. Робота по закладенню азів професійного мовлення починається вже на довузівському етапі і здійснюється на базі текстів з профільних дисциплін. Важливим компонентом навчального процесу, якій забезпечує успішність досягнення вищезазначеної мети, є система завдань і вправ, що використовується викладачем під час навчання мови.

На заняттях з фахової мови кожен науковий текст супроводжується комплексом вправ, які дозволяють освоїти лексико-граматичні та змістовні категорії теми, що вивчається. Робота над текстом умовно поділяється на три етапи. Перший етап починається з передтекстових завдань, які спрямовані на зняття складнощів лексичного та граматичного плану і передбачають оволодіння загальнонауковою та спеціальною лексикою. На цьому етапі ефективно використовувати завдання з розбору нових слів, термінів і понять, завдання з удосконалення навичок володіння лексико-граматичними конструкціями за основними метатемами, що характерні для наукового стилю мовлення (визначення предмету, загальна характеристика предмету, характеристика предмету за складом, характеристика властивостей предмету, класифікація предметів та ін.).

Під час виконання передтекстових завдань студенти навчаються знаходити синонімічні і антонімічні зв'язки між словами, встановлювати лексичну сполучуваність досліджуваних мовних одиниць, виявляти значення спільнокореневих слів, знаходити ключові слова фрази, трансформувати речення, використовуючи синонімічні лексико-граматичні конструкції наукового стилю.

Наступний головний етап – це робота з текстом. Його мета – навчити студентів сприймати головну інформацію тексту. Особливо ефективними тут є завдання зі складання номінативного плану: вони допомагають формувати у студентів вміння аналізувати структуру текстового матеріалу, виявляти його основні метатеми та лексико-граматичні конструкції, які їх обслуговують. Ефективними є завдання, які контролюють рівень розуміння прочитаного матеріалу, його тематики, будови, визначення логічних зв'язків між частинами тексту. Під час цієї роботи студенти навчаються відповідати на запитання за текстом, відтворювати по пам'яті визначення понять, ділити текст на смислові частини, знаходити головну інформацію кожної з частин, передавати зміст частин тексту, використовуючи опорні слова. Такі завдання сприяють більш глибокому розумінню теми, активізують введений лексико-граматичний матеріал і готують студентів до відтворення всієї засвоєної тематичної інформації в формі монологу.

Після аналізу прочитаного тексту студенти починають створювати власне наукове висловлювання. Це може бути переказ тексту з опорою на план чи ключові слова, або моделювання власного висловлювання з використанням інформації інших текстів за цією темою.

Для розробки ефективної системи вправ з навчання іноземних студентів професійно орієнтованого мовлення необхідно:

- 1) враховувати стадійність формування навичок та розвитку вмінь (для відбору методично доцільних вправ, що відповідають певній стадії, та визначення їх послідовності);
- 2) дотримуватися оптимального співвідношення мовних та мовленнєвих вправ;
- 3) поступово підвищувати складність вправ;
- 4) враховувати рівень мовної підготовки з загальнолітературної мови студентів довузівського етапу;
- 5) забезпечити відносну безпомилковість та швидкість виконання мовленнєвих дій;

б) забезпечити глибину засвоєння мовленнєвого матеріалу, що вивчається;

7) забезпечити відповідність системи вправ до учбово-пізнавальних потреб студентів.

Такий підхід до організації учбового матеріалу на заняттях з фахової мови значно оптимізує процес навчання, підвищує якість засвоєння лексико-граматичного та тематичного матеріалу, який вивчається, що сприятиме формуванню стійких мовних і мовленнєвих навичок і вмінь створення власного наукового висловлювання.

Список використаних джерел:

1. Митрофанова О.Д. Научный стиль речи: проблемы обучения / О.Д. Митрофанова. – М.: Русский язык, 1985. – 229 с.
2. Мотина Е.И. Язык и специальность: лингвометодические основы обучения русскому языку студентов-нефилологов / Е.И. Мотина. – М.: Русский язык, 1988. – 176 с.
3. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иностранному говорению. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1991. – 223 с.